

правоохоронних органів.

Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності М.В. Сийплові визначено права та інтереси, що передбачені Конституцією України та КПК, особи, яка притягується до кримінальної відповідальності [4, с. 10]. Відзначимо, що право особи на особисту недоторканість є одним із конституційних прав будь-яких фізичних осіб.

Отже, додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 372 КК України є суспільні відносини, що забезпечують проголошені Конституцією України та передбачені кримінально-процесуальним законом права, свободи й інтереси фізичної особи, яка незаконно притягується до кримінальної відповідальності.

Література

1. Кримінальна відповідальність за притягнення як обвинуваченого завідомо невинуватої особи: монографія / В.В. Кузнецов, М.В. Сийплові; за заг. ред. д.ю.н., проф. В.І. Шакуна; передмова Г.О. Усатого. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 284 с.

2. Палюх Л.М. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.08. Харківський нац. ун-т внутрішніх справ. Харків, 2021. 42 с.

3. Поняття, ознаки судової влади, її співвідношення з іншими гілками влади. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/spou_2019/info/lec2.html

4. Сийплові М.В. Кримінально-правова характеристика притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності: автореф. дис. на ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08. Київський нац. ун-т внутрішніх справ. Київ, 2009. 20 с.

УДК 343.7(043.2)

Юзікова Н.С., д.ю.н., професор,
Корнякова Т.В., д.ю.н., професор,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ З АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Антикорупційна складова у державній політиці та правоохоронній діяльності вийшла за межі загальнодержавного вектору і набула міжнародного значення наприкінці 90-х років минулого століття. Процес формування превентивних заходів антикорупційного характеру безпосередньо пов'язаний із процесом політичної демократизації та

економічної лібералізації у багатьох країнах. Не стала виключенням і Україна. Крім того, процес забезпечення верховенства права та належного управління і контролю при нестабільній економічній та політичній ситуації створюють сприятливий ґрунт для корупційної поведінки на різних рівнях.

Відповідаючи на цей виклик, протягом останнього десятиліття зростає кількість антикорупційних органів, установ та комісії які, часто створювалися за відсутності комплексної стратегії, належних ресурсів та кадрового забезпечення. Іноді створення низки структур була спрямована, насамперед, на заспокоєння електорату а не на реальну протидію цьому небезпечному явищу.

У світі створена і діє значна кількість антикорупційних інституцій, які мають різноманітні правоохоронні функції, завдання, їм характерні відповідні тенденції, закономірності та моделі.

Багатоцільова модель антикорупційних інституцій співвідноситься із Незалежною комісією Гонконгу проти корупції та Сінгапурським бюро розслідувань корупційних дій. Феномен успішного подолання корупційних проявів у Гонконгу та Сінгапурі сприяв створенню у світі аналогічних відомств. Серед них слід виокремити: Спеціальну слідчу службу в Литві; Бюро з питань запобігання корупції та боротьби з ними у Латвії; Центральне антикорупційне бюро у Польщі тощо.

У межах правоохоронної спеціалізованої моделі відповідних органів у поєднується спеціалізоване антикорупційне виявлення, розслідування та переслідування винних осіб. Іноді, правоохоронна модель також включає елементи профілактики, координації та дослідницьких функцій. Ця модель має розповсюдження у країнах Європи. До них можна віднести: Національний орган з розслідування та переслідування економічних та екологічних злочинів у Норвегії; Центральний офіс з боротьби з корупцією у Бельгії; Спеціальну прокуратуру проти корупції та організованої злочинності у Іспанії; Управління з питань запобігання та боротьби з корупцією та організованою злочинністю у Хорватії; Національний антикорупційний директорат Румунії; Центральну прокурорську слідчу службу Угорщини тощо.

Однією з моделей побудови антикорупційних органів є парламентська, оскільки вона перебуває під контролем уряду або парламентських комітетів. Як правило, такі інституції не належать до виконавчої гілки влади, внаслідок чого виконують виключно попереджувальні функції. Їх діяльність ґрунтується на кардинально протилежних принципах, оскільки замість виявлення і покарання, застосовується превентивна методика, тобто, запобігання корупційним проявам.

Серед інституцій, які відіграють важливу роль у запобіганні та виявленні корупції можна виділити: державні органи внутрішнього та

зовнішнього аудиту, податкові та аналогічні органи державного контролю. Комісії державної служби відіграють ключову роль у запобіганні корупції на державній службі. Їх діяльність полягає у захисті державної служби від надмірного політичного впливу, у наданні консультацій та проведенні тренінгів для державних службовців з питань етичних стандартів або у збиранні та верифікації їх декларацій про майно. Наприклад, Департамент державного управління та державної служби Міністерства фінансів Естонії, Федеральна канцелярія Австрії.

Нагальною проблемою, з якою стикаються державні службовці, є необхідність визначення, закріплення і підтримки високого рівня етичної поведінки державних службовців. Етична поведінка державних службовців сприяє підвищенню ефективності праці, поліпшенню морального клімату і зміцненню зав'язків з громадськістю. Адже, останнім часом питання етичності поведінки набули особливої ваги, у зв'язку із упередженим ставленням суспільства та недовірою до бюрократичного апарату. Тому, державна політика спрямовується не лише на застосування суворох засобів покарання, але й на застосування вихованих заходів, що формують у свідомості державних службовців позиції приналежності до надзвичайно важливої сфери суспільного життя.

Підсумовуючи, зазначимо, що корупція є однією із найактуальніших проблем будь-якої країни світу, яка спричиняє негативні наслідки сфері діяльності органів публічного управління, економіці держави та суспільству у цілому. Поширенням такого деструктивного явища як корупція, сприяє формуванню та запровадженню різноманітних моделей антикорупційної діяльності у межах якої здійснюється правоохоронна діяльність різноманітними інституціями у напрямку запобігання корупційним проявам.

Проаналізувавши основні моделі побудови антикорупційних інституцій у зарубіжних державах світу, можливо зробити висновок про те, що ефективною є практика Сінгапуру, де реалізовано універсальну (мультифункціональну) модель. Результативність цієї моделі підтверджується сталим провідним місцем країн, що її запроваджують у світовому Рейтингу сприйняття корупції протягом багатьох років. Можливо припустити, що зазначена модель є доцільною до запровадження в Україні, оскільки рівень корупції у владних інституціях зростає кожного року і, таким проявам, можливо, запобігти лише шляхом застосування реальної сили та широких правоохоронних повноважень у відповідній сфері.